

گروه زبان، ادبیات و زبان‌شناسی

قدرت اله ضرونی

رتبه: شایسته تقدیر بخش جوان

تحصیلات: دکتری

عنوان اثر: بوطیقای غزل نو: جریان‌شناسی و تحلیل مولفه‌های آن

قالب اثر: رساله دکتری

درباره پژوهشگر

قدرت اله ضرونی در سال ۱۳۶۵ در روستای انبار ضرونی از توابع شهرستان کوهدشت به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و راهنمایی را در روستای محل سکونت خود به اتمام رساند و دوره دبیرستان را در شهرستان کوهدشت سپری کرد. ایشان دوره کارشناسی را در دانشگاه رازی کرمانشاه، کارشناسی ارشد را در دانشگاه لرستان و دکتری را در دانشگاه شهید چمران اهواز به اتمام رساند. عشق و علاقه وی به فرهنگ و ادبیات فارسی از همان دوران نوجوانی با خواندن آثار ادبی شکل گرفت؛ به همین خاطر رشته زبان و ادبیات فارسی را برای تحصیلات دانشگاهی انتخاب کرد. ایشان جوایزی مانند دانشجوی برتر سال دانشگاه را نیز در کارنامه خود دارد. حوزه مطالعاتی وی، ادبیات غنایی، ادبیات معاصر و نقد و نظریه‌های ادبی است. تاکنون مقالات بسیاری در مجلات معتبر علمی کشور از وی به چاپ رسیده و دو کتاب نیز در دست انتشار دارد. دکتر ضرونی هم‌اکنون عضو هیئت علمی گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهید چمران اهواز است.

چکیده اثر

غزل یکی از قالب‌های دیرپای شعر فارسی است که از زمان شکل‌گیری تاکنون حضوری مستمر در شعر فارسی داشته و به خاطر قابلیت‌های منحصر به فردش متناسب با اوضاع زمانه، تحول یافته است. در روزگار معاصر نیز که شکل‌گیری جریان‌های نوگرا، قالب‌های دیرپا را به چالش کشانید، شاعران غزل سرا توانستند با تکیه بر ظرفیت‌ها و قابلیت‌های این قالب و نیز تعامل با جریان‌های نوگرا، حیاتی تازه به آن ببخشند. این تلاش‌ها منجر به شکل‌گیری جریانی موسوم به غزل نو در اواخر دهه چهل و اوایل دهه پنجاه شد. هدف از این پژوهش، مطالعه غزل نو به مثابه یک جریان شعری و تحلیل و ترسیم ویژگی‌های حاکم بر آن است. روش مورد استفاده در این پژوهش، مبتنی بر یک تحلیل بوطیقای است که در آن سعی شده است با ترسیم سه لایه کلی چگونه گفتن یا نظام فرمی، چه گفتن یا جهان فکری - عاطفی و از کجا گفتن یا پشتوانه‌های فرهنگی و ادبی بوطیقای غزل نو تحلیل و بررسی شود. در ادامه، هر کدام از این لایه‌ها به زیرمجموعه‌هایی کوچک، تقسیم و سعی شده است از این طریق تمام یا اکثر مشخصه‌های این جریان تحلیل و بررسی شود. در حوزه فرم، نظام زبانی غزل نو، شامل واژگان، ترکیبات و ساخت‌های نحوی با رعایت جزئیات بررسی شده است. در حوزه نظام موسیقایی، بحث موسیقی بیرونی (وزن)، موسیقی کناری (قافیه و ردیف) و انواع خلاقیت‌ها و آشنایی‌زدایی‌های شاعران غزل نو سرا و ابداعات آنها در این حوزه بررسی شده است. در حوزه نظام تصویری، به بررسی مؤلفه‌های حاکم بر تصویر در غزل نو، مثل منابع خلق و پردازش تصویر، شگردهای تصویرآفرینی، محورهای عمودی و افقی تصویری... پرداخته‌ایم؛ سپس شکل ظاهری غزل نو و انواع شگردهای نوآورانه شاعران و نیز شکل ذهنی و درونی آن شامل روایت و کارکردهای آن بررسی شده است. در حوزه محتوا یا جهان فکری عاطفی غزل نو، مباحثی مانند عشق، معشوق و مشخصه‌های آن، درون‌مایه‌های اجتماعی، تأثیر انقلاب اسلامی بر محتوای غزل نو، گرایش‌های اقلیمی و غزل زنانه بررسی شده است. در حوزه از کجا گفتن یا پشتوانه‌های فرهنگی، فرهنگ عمومی و ادبی شاعران غزل نو با تکیه بر نظریه‌ی بینامتنیت بررسی شده است. در ادامه این بخش مدخلی تحت عنوان دیالوگ‌های نوآورانه با سنت‌های غزلی آمده است تا نحوه تعاملات نوآورانه شاعران این جریان با سنت‌های دیرپای غزلی نشان داده شود. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که شاعران این جریان با تکیه بر ظرفیت‌ها، قابلیت‌ها و پشتوانه‌های غنی قالب غزل و نیز با بهره‌گیری و تعامل مثبت با جریان‌های نوگرای شعر معاصر به خصوص شعرنیمایی و دیگر هنرهای خلاقه معاصر مثل بوطیقای داستان، هنرهای نمایشی، سینما و... غزل را به فرمی پویا و روزآمد رسانده‌اند.

